

Streda 8. apríla 2020

Skontroluj si poznámky. (Mal/mala by si ich mať napísané v zošite – písali sme ich už skôr.)
Ak ti niečo chýba, **dopíš si to**.

Zopakuj si učivo o spojkách a časticiach (máš vedieť to, čo je v týchto poznámkach).
Na Edupage máš **TEST – Spojky, častice**, ktorý máš spraviť on-line (stačí stlačiť **PREHRAŤ**),
odpovede mi nemusíš nikde posielat', po skončení testu sa výsledky zobrazia tebe aj mne.
Veľa šťastia. 😊

Spojky

- **neohybné, neplnovýznamové slová, nie sú vetnými členmi, spájajú slová a vety.**

- delia sa na:

a, **PRIRAĎOVACIE** - spájajú dve hlavné vety do priraďovacieho súvetia.

- delia sa na :

1, **zlučovacie** – a, i, aj, ani, ako aj, i – i, aj- aj, ani- ani

2, **stupňovacie** – ba, ba aj, ba ani, ba dokonca, nielen – ale aj

3, **odporovacie** – ale, no, lež, lenže, predsa, a predsa

4, **vylučovacie** – alebo, buď, či, alebo – alebo, buď – alebo

b, **PODRAĎOVACIE** – pripájajú vedľajšiu vetu k hlavnej v podrad'. **súvetí**: napr.: keď, kým, že, aby, pretože, keďže, len čo, lebo, ak

- medzi spojky sa radia aj **spájacie výrazy**- sú to opytovacie zámená vo vzťažnej funkcii: **kto, čo, ktorý, aký, či, koľký, kde, kedy, ako,.....** – píšeme pred nimi čiarku

Čiarka pred spojkami:

Čiarku nepíšeme:

- pred **priraďovacími** spojkami **a, i, aj, ani, alebo, či**:

Lúbil ju aj neznášal. Díval sa ani slova neprehovoril. Verte či neverte!

Ak sa však tieto spojky opakujú, pred každou ďalšou píšeme čiarku:

Aj ju lúbil, aj ju občas neznášal, aj mu niekedy bola protivná.

- pred **porovnávacími podrad'ovacími** spojkami **ako, akoby, než, sťa, ani**:

Bol vysoký ako jedľa. Je to lepšie než minule. Chodí sťa mechom udretý.

Ak tieto spojky spájajú vety v podrad'ovacom súvetí, píšeme pred nimi čiarku:

Je to lepšie, ako/než som to čakal.

Čiarku píšeme:

- pred **ostatnými priraďovacími** spojkami a pred **podrad'ovacími** spojkami:

Prekvapil ju kvetmi, **no** nepotešila sa. Dostal pochvalu, **ba aj** darčekom ho obdarovali. Pôjdem do tábora, **lebo** sa tam budem učiť cudzí jazyk.

- pred priraďovacou spojkou **a** vtedy, keď je súčasťou spojok **a preto, a teda, a tak, a predsa, a jednako, a to**:

Sme priatelia, a preto si veľmi rozumieme.

- ak v súvetiach idú za sebou dve spojky, čiarku píšeme **pred prvou z nich**:

História ukázala, **že keď** treba, vieme byť jednotní.

Spolu píšeme

– **akože, žeby, lenže, ibaže, pretože, sotvaže, nielenže, akoby, sťa, akokoľvek, čiže...**

Oddelene píšeme

- spojenia so zámenami a spojenia viacerých spojok: **a preto, a tak, len čo, čo aj, ani len, hoc aj...**

Častice

- sú **neplnovýznamové neohybné slová, nie sú vetnými členmi**
- vyjadrujú svoj **osobný postoj k výpovedi**. Pomocou častíc dodávame slovám alebo vetám **rozičné významové odtienky**: vraj nedokážu, najmä v matematike, asi prideme, pravdepodobne sa dohodneme

Delenie:

Uvádzacie: - nadväzujú na situáciu, a tak uvádzajú novú vetu

- **stoja na začiatku vety** Napr. Aj ja som mal zvieratko.

a, i, ale, len, no, nuž, potom, síce, ono, ostatne, tak, však, aby, bár, bodaj by, čiže, kdeže, kiež, nech, nože, vari, všakhej, veď, ešteže, pravda, ...

Vytyčovacie: - **hovoriaci nimi objasňuje, vyzdvihuje (vytyčuje), hodnotí, zdôrazňuje nasledujúci výraz či časť vety, vyjadrujú rozličné významové odtienky** Musím už ísť.

aspoň, beztak, beztoho, menovite, nadovšetko, predsa, teda, ešte, jednako, napokon, slovom, skrátka, totiž, vlastne, vraj, sotva, vôbec, áno, asi, azda, bezpečne, div, hádam, prirodzene, dokonca, hlavne, najmä, zvlášť, práve, predovšetkým, nie, vôbec, iba, len, aj, ani, božechráň, bohužiaľ, ...

Pravopis:

- Častice **vzťahujúce sa na 1 vetný člen nevyčleňujeme čiarkami**:
 - Do rána napadlo až 20 cm snehu. Vari bude snežiť?
- Vytyčovacie častice, ktorými **hodnotíme časť výpovede alebo celú výpoved', vyčleňujeme čiarkami**:
 - Pomôžem ti, samozrejme. Suseda, žiaľ, zabudla zavolať.

Ako odliším častice od spojok a prísloviak?

Častice **zdôrazňujú význam jedného slova alebo vety**:

- **Nemám ani korunu.**
- **Ani za svet sa nechce dať ostrihať.**

Spojky **spájajú dve slová alebo vety**, (nemôžu byť na začiatku vety):

- **Nemá rozumu ani skúseností.**
- **Odišli ani nepozdravili.**

Na častice sa **nedá spytovať otázkami, lebo sú neplnovýznamové slová**:

- **Práve ty nám to máš vysvetliť.**
- **Práve preto sme ťa zvolili.**

Na príslovky sa dá pýtať otázkami kde? kedy? ako? prečo?

- **Prišiel práve domov. (kedy prišiel?)**

Milí žiaci, od 9. 4. – 14. 4. 2020 by mali byť veľkonočné prázdniny, takže aj my si urobíme v týchto dňoch prestávku v zadávaní úloh a poznámok.

Ďalšie úlohy zo SJL dostanete až v stredu – 15. apríla 2020.

Prajem Vám aj Vaším rodinám príjemné veľkonočné sviatky.

